

Producentansvaret er en realitet

Det udvidede producentansvar for emballage trådte i kraft den 1. oktober 2025. Nu skal producenter, der første gang sætter emballager på det danske marked, betale et gebyr for håndtering og genanvendelse, når emballagen bliver til affald.

✍ Trine Andersen, HortiAdvice, trin@hortiadvise.dk

📷 Dansk Gartneri og Lotte Bjarke



Gebyret, der er udløst af det udvidede producentansvar for emballage, skal betales for alle typer af emballager, f.eks. salgsemballager som poser og stiketiketter eller transportemballager som bakker og svøb. Dansk Gartneri har opstillet forskellige scenarier for at illustrere, hvem der har producentansvaret i de enkelte scenarier. For eksempel scenariet, hvor et gartneri importerer emballager fra udlandet. Scenarierne kan ses på Dansk Gartneris hjemmeside, danskgartneri.dk.

Kollektiv ordning et krav

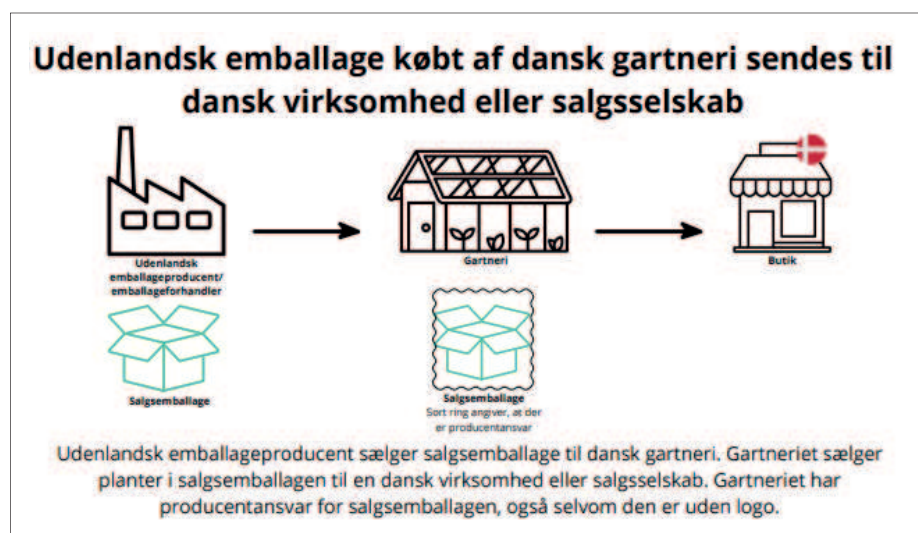
Hvis et gartneri er omfattet af reglerne for det udvidede producentansvar, er det et lovkrav, at gartneriet tilmeldes en såkaldt "kollektiv ordning". Der findes forskellige kollektive ordninger, og det er valgfrit for gartneriet, hvilken kollektiv ordning det vil tilmeldes. Den mest brugte i jordbrugs-erhvervene er VANA, men Emballageretur og ERP fungerer på samme måde. Den kollektive ordning står for at indberette relevante data til myndighederne, og det er også den kollektive ordning, der laver aftaler med kommuner og affaldsbehandlere om indsamling, håndtering og genanvendelse af emballageaffaldet. Gartnerierne indberetter de relevante emballagemængder til de kollektive ordninger. Relevante emballagemængder er oplysninger om mængden af emballager, som gartneriet – som den første – sætter på det danske marked. Hvis der anvendes emballager med logo, som sættes på det danske marked, skal disse emballager altid indberettes af den virksomhed, der ejer det pågældende logo eller brandnavn. Emballager indberettes på den kollektive ordnings hjemmeside ved at logge ind med

virksomhedens MitID og indtaste sine data i et skema på hjemmesiden. Når emballagemængderne indberettes, skal gartneriet tage stilling til, om emballagerne bliver til affald hos en virksomhed eller hos en privat forbruger. Desuden skal de gartnerier, der sætter over 8 tons emballage på det danske marked, også indberette emballagens miljøgraduering, hvilket vil sige, om emballagen er i rød, gul eller grøn kategori, hvor den grønne kategori er den mest miljørigtige emballage, og den røde kategori er den mindst miljørigtige. Miljøstyrelsen har udgivet en vejledning

der beskriver, hvilke krav en emballage skal opfylde for at komme i hhv. den grønne, gule eller røde kategori.

Egenkontrol er et krav

Miljøstyrelsen skal sikre, at de omfattede virksomheder er tilmeldt kollektive ordninger, og at virksomhederne indberetter de omfattede emballagemængder korrekt. For at gartneriet kan dokumentere sine indberetninger, er det et krav i bekendtgørelsen, at der laves en skriftlig egenkontrol. Egenkontrollen skal indeholde oplysninger, som er listet på næste side.



Mikrovirksomheder undtages

Mikrovirksomheder er kun omfattet af producentansvaret, hvis gartneriet importerer emballager direkte fra udlandet eller selv fremstiller emballager. Så hvis et gartneri kan opfylde kravene til at være en mikrovirksomhed, det vil sige, at gartneriet beskæftiger under 10 ansatte talt som årsværk, og samtidig har en årlig omsætning eller årlig balance på under 15 mio. kr., og gartneriet kun køber emballager fra en dansk leverandør, og ikke selv fremstiller emballager, så er gartneriet ikke omfattet af producentansvaret.

- Beskrivelse af virksomhedens aktiviteter.
- Hvilke emballagetyper har virksomheden.
- Hvordan opgør virksomheden de mængder, som de sætter på markedet. Er der f. eks. kulturer, der både kan udplantes og stå inde, skal det beskrives, hvor stor en del der forventes at blive udplantet og dermed hvor mange af potterne fra den pågældende kultur, der forventes at være emballage.
- Hvordan indsamles data til indberetning
- Hvordan sikrer virksomheden, at data indberettes korrekt.
- Dokumentation for eventuel miljøgradering, det kan f.eks. være oplysninger fra emballageleverandører om indholdsstoffer i emballagerne.
- Hvilken metode er benyttet til at vurdere, om emballager ender som affald i husholdning eller erhverv.
- Dokumentation for hvornår egenkontrollen sidst er gennemført.

Hvis Miljøstyrelsen kommer på kontrolbesøg, kan kontrolløren bede om at se gartneriets egenkontrol for at se, om virksomheden lever op til reglerne omkring det udvidede producentansvar for emballage. Gør den ikke det, risikerer den et bødeforlæg.

Alt for høje priser

De kollektive ordninger opkræver gebyrer fra de virksomheder, der første gang sætter emballager til salg på det danske marked. Fælles for alle ordningerne er, at deres gebyrer er blevet langt højere end forventet. At priserne er blevet så høje, skyldes dels, at de gebyrer, som kommunerne kræver for at indsamle og håndtere affald fra private, er blevet langt højere end først antaget, og dels de såkaldte free-riders, som er

Der er meget, gartneriet skal have styr på, når det gælder emballageansvaret. F.eks. hvordan den håndteres hjemme hos de danske forbrugere, og hvor stor en del der eksporteres og dermed ikke bliver til affald i Danmark.



virksomheder, der sætter emballager på det danske marked uden at betale gebyr for emballagerne. Det kan f.eks. være, hvis danske virksomheder eller private får varer sendt fra udlandet, og den udenlandske virksomhed ikke betaler afgift i Danmark, eller hvis private køber ting i emballager med hjem fra udlandet.

De skyhøje priser har været et varmt emne i pressen, siden priserne blev offentliggjort i sommer, og mange interesseorganisationer har gjort politikerne opmærksomme på konsekvenserne ved de høje emballagegebyrer. Det resulterede i, at der den 11. september 2025 kom et politisk indgreb, der skal sikre lavere emballagegebyrer. Helt konkret beskrives det i pressemeddelelsen fra regeringen, at virksomhedernes gebyrer skal sættes ned, og at det skal ske ved bl.a. at sætte et loft over de gebyrer, som kommunerne må forlange. Derudover skal der kigges på de administrationsudgifter, der opkræves af de kollektive ordninger og myndighederne. Regeringen varsler desuden, at der skal igangsættes en indsats over for free-riders, og at der skal kigges på, hvordan Danmarks nabolande har implementeret producentansvaret for om muligt at erfaringsudveksle med dem. Udmeldingen fra regeringen fik de kollektive ordninger til at justere priserne, så priserne blev lavere end først udmeldt. ■



Danpot i spil

For at lette den administrative byrde for potteplantegartnerierne arbejdes der i Danpot på at oprette stamdata for de forskellige emballager, så gartnerierne kan trække data til de kollektive ordninger fra Danpot. Arbejdet er i skrivende stund ikke færdigt, men anbefalingerne fra Danpot er, at gartnerierne får overblik over deres emballager og emballagekombinationer samt får ryddet op i data og slettet gamle data, der ikke længere er i brug. For at kunne anvende data fra Danpot til indberetningerne kræver det en høj grad af datadisciplin fra både gartnerierne og deres kunder.

Refusion for eksportemballage

En del gartnerier eksporterer emballager til udlandet. Hvis disse emballager er generiske, kan emballageproducenten have pålagt en afgift, svarende til det, der skal betales i gebyr for den pågældende type emballage. Men når emballagen eksporteres, bliver den ikke til affald i Danmark, og gebyret skal derfor ikke betales.

I tilfælde, hvor emballager eksporteres ud af landet, er reglerne pt. sådan, at dem, der eksporterer emballagerne ud af landet, skal lave en digital erklæring til deres leverandør af den generiske emballage, hvoraf det fremgår, hvor stor mængde generisk emballage gartneriet har eksporteret ud af landet. Herefter kan emballageproducenten én gang årligt indsende den digitale erklæring til Dansk Producentansvar og herefter få refusion for den mængde emballage, der er sendt ud af landet.

Dette er en administrativt tung løsning, der samtidig giver udfordringer med likviditet, da der – som reglerne er nu – kun kan søges refusion én gang årligt. De kollektive ordninger arbejder i skrivende stund sammen med aktørerne i branchen og myndighederne på området på at finde en mere smidig løsning, der sikrer løbende refusion. Denne løsning er imidlertid endnu ikke på plads, og der mangler en endelig afgørelse fra myndighederne ift., hvordan en løsning skal fungere i praksis. HortiAdvice og Dansk Gartneri følger udviklingen på området tæt.

Volumenbaseret emballageafgift

Den volumenbaserede emballageafgift, som regeringen har valgt at fjerne i to år, er en afgift, der er lagt på udvalgte typer af emballager, for eksempel diverse beholdere til drikkevarer, poser af plast og papir samt folier af PVC. At den volumenbaserede emballageafgift fjernes, får betydning for de typer af emballager, der i dag er omfattet af denne afgift, og vil på den måde kunne ses som en lempelse ift. de gebyrer, der skal betales for disse emballagekategorier ifm. det udvidede producentansvar for emballage. Rent lovgivningsmæssigt er den volumenbaserede emballageafgift ikke relateret til det udvidede producentansvar for emballage, eller til hvem der sætter emballagerne på det danske marked.